
ATRAKCJE TURYSTYCZNE PÓŁWYSPU HELSKIEGO I OKOLIC

Półwysep Helski jest jednym z najpiękniejszych miejsc znajdujących się nad polskim morzem. To tu można podziwiać przepiękne widoki, unikatową przyrodę, a także znaleźć idealne warunki do uprawiania sportów wodnych. Do najbardziej atrakcyjnych miejsc, które warto poznać i odwiedzić należą: Hel, Jurata, Jastarnia, a także Kuźnica, Chałupy, Władysławowo.

HEL – POCZĄTEK POLSKI

Hel jest jednym z najbardziej popularnych miejsc polskiej części Morza Bałtyckiego. Jego charakterystyczne położenie gwarantuje ogromną ilość atrakcji związanych z widokami i krajobrazami. Jest to raj dla miłośników leżakowania na plaży, dla wszystkich tych, którzy pływają na desce windsurfingowej, uwielbiają żeglarstwo i wszelkie inne sporty związane z wodą. Hel należy do Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Kościół poewangelicki pod wezwaniem Św. Piotra i Pawła w którym obecnie mieści się siedziba **Muzeum Rybołówstwa**. W Muzeum obejrzyć można zbiory ukazujące dzieje rybołówstwa, dzieje Bałtyku, jego florę i faunę, a także historie Helu i wystawę malarstwa marynistycznego. W części frontowej kościołka znajduje się 21 – metrowa dawna dzwonnica zaadaptowana jako punkt widokowy.

Fokarium usytuowane na terenie Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, w pobliżu Bulwaru Nadmorskiego.

Latarnia Morska jest to ośmiokątna wieża z czerwonobrunatnej licowanej cegły, wzniesiona w 1942 roku przy ulicy Bałtyckiej na miejscu wysadzonej przez obrońców Helu XIX - wiecznej latarni. Helska latarnia mierzy 41,5 metra wysokości, a jej światło widać z odległości ok. 36 km.

Port Rybacki na Helu pełni funkcję schronienia dla kutrów i łodzi rybackich, a dla wodolotów oraz statków bezpieczną przystań. Jest portem docelowym dla białej floty pływającej z Trójmiasta. W sezonie letnim uruchamiane są wakacyjne rejsy do Gdyni, Sopotu i Gdańska nazywane tramwajami wodnymi.

Militaria Helskie - warta obejrzenia i najciekawsza na skalę europejską jest niemiecka trzydziątowa bateria Schleswig Holstein o kalibrze 406mm. Na terenie lasu helskiego znajduje się również plenerowa ekspozycja broni morskiej. Wyodrębniona została tutaj także sala tradycji 9FOW, w której umieszczono pamiątki związane z przeszłością Garnizonu Helskiego. Znajdują się tu, m.in. torpedy i wyrzutnie torpedowe, trały minowe, miny morskie, działa okrętowe i przeciwlotnicze.

Muzeum Obrony Wybrzeża powstało 11 listopada w 2006 roku. Mieści się w jednym z wielu zabytkowych obiektów militarnych przeznaczonych do zwiedzania m.in. baterii Schleswig-Holstein. Miejsce to jest kopalnią wiedzy związanej z historią militarną Helu. Na terenie Muzeum można obejrzyć wiele plenerowych widowisk, przejechać się wojskową kolejką wąskotorową, czy skorzystać z wojskowej strzelnicy.

Checz Kaszubska przy ul. Wiejskiej 78, to siedziba oddziału Zrzeszenia Kaszubsko – Pomorskiego. Jest to zrekonstruowany domek rybacki posiadający konstrukcję szkieletową, zbudowaną z ciemnych, drewnianych belek wypełnionych białymi fragmentami ścian. Znajdują się tu oryginalne łamane drzwi z osobno otwierającą się częścią górną i dolną. W środku znajdują się izby, pomieszczenia socjalne a także poddasze. Wewnątrz znajdują się ekspozycje haftów i stroi kaszubskich, a także kaszubska porcelana i dawny sprzęt gospodarstwa domowego.

JURATA – KRÓLOWA BAŁTYKU

Patrząc dziś na tętniącą życiem Juratę trudno wyobrazić sobie, że jeszcze na początku ubiegłego stulecia, oprócz sosnowego lasu, dziewiczych wydm i piaszczystej drogi prowadzącej do Helu nie było nic. Szczególne walory klimatyczne i krajobrazowe postanowili wykorzystać zamożni przemysłowcy zakładając w 1928 roku Spółkę Akcyjną "Jurata". Spółka posiadając rządową koncesję wydzierżawiła 150 ha terenów państwowych na Półwyspie Helskim i rozpoczęła prace zmierzające do budowy wielkiego uzdrowiska na skalę europejską. Polska do tej pory nie posiadała uzdrowiska morskiego.

Fontanna Juraty to figura bogini, od której pochodzi nazwa tej miejscowości. Legenda głosi, że piękna morska królowa o imieniu Jurata, córka Króla Mórza, zakochała się w ubogim, lecz szlachetnym rybaku. Niestety jej ojciec, bóg Gork, był przeciwny tej miłości. Jurata nie mogąc wytrzymać z tęsknoty wyłoniła się z morskiej głębinie tuż przed rybakim onieśmielając go swą urodą. Młody chłopak zakochał się w niej bez pamięci. Gdy ojciec Juraty się o tym dowiedział ze złości rozpętał na morzu straszną burzę i zaczął ciskać piorunami. Jeden z nich trafił w bursztynowy pałac jego córki. Fale morskie poniosły daleko kawałeczki bursztynu z rozbitego pałacu – podobno do dzisiaj można je znaleźć na jurajskiej plaży.

Kossakówka - Dom Wojciecha Kossaka znajduje się na ulicy Świętopetka 13. To tu w latach 30 – tych XX wieku podczas wakacji przebywał i pracował Wojciech Kossak. Uważa się, że właśnie podczas takich wakacji w Juracie powstały takie obrazy jak „Zaślubiny Polski z Morzem” oraz „Na straży polskiego morza.”

Wieża widokowa o wysokości 7, 5 m, położona jest na 14 - metrowej wydmie w północno-wschodniej części Juraty. Podziwiać z niej można rozległy widok na wody Bałtyku i pływające po nim statki.

Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy został ukończony w 1998 roku. Cechą charakterystyczną tej świątyni jest przepiękny ołtarz w kształcie morskiej fali wykonany przez lwowskiego rzeźbiarza Siergieja Majdanienko. Uwadze wart jest także monumentalny fresk Chrystusa na frontowej ścianie prezbiterium utrzymany w stylu bizantyjskim, autorstwa lwowskiego malarza Pawła Biełogorcew.

Międzyzmorze to centrum Juraty, zwane także promenadą. Deptak ten posiada ok. 800 metrów długości, łączący molo znajdujące się nad Zatoką Pucką z wybrzeżem Morza Bałtyckiego. To tu można spotkać znane osoby ze świata kina, telewizji, teatru oraz polityki.

Molo wybudowane zostało w latach siedemdziesiątych XX, a odrestaurowane w 2002 roku. Drewniane molo o długości 320 metrów, znajduje się na południowym wybrzeżu Juraty, od strony Zatoki Puckiej. Stanowi przedłużenie malowniczego deptaku Międzyzmorze i obecnie jest wizytówką Juraty. Wstęp na molo jest bezpłatny przez cały rok i nie podlega ograniczeniom czasowym.

JASTARNIA – NA CZTERY PORY ROKU

Miasto położone w centralnej części Półwyspu Helskiego. Powstało z połączenia dwóch sąsiadujących ze sobą miejscowości: Jastarni i Boru. Tu znajduje się siedziba władz samorządowych gminy obejmującej także Kuźnicę i Juratę. Jastarnia jest atrakcyjnym letniskiem nadmorskim i ważnym ośrodkiem rybołówstwa morskiego.

Chata Rybacka pochodząca z 1881 roku, należała do rodziny Kohnków zajmujących się na tych terenach rybołówstwem. Do budowy chaty posłużyły wyrzucane przez morze pozostałości rozbitych okrętów. Wewnątrz można oglądać sprzęt rybacki, jakiego używano na Półwyspie od XV do połowy XIX wieku.

Muzeum Pod Strzechą to prywatne muzeum Pana Juliusza Strucka. Zobaczyć w nim można urządzoną izbę rybacką z XVII-XIX w., z ekspozycją sprzętu gospodarstwa domowego, narzędzi do połowu ryb i polowania, między innymi na wrony i mewy. Na życzenie właściciel pokazuje własny warsztat szkutniczy.

Zbiory rybackie w Bosmanacie Portu dwie sale wystawiennicze z unikatowym sprzętem rybackim.

Kościół neobarokowy Nawiedzenia NMP wybudowany został na początku lat trzydziestych XX w., na miejscu starszej drewnianej świątyni. Pieniądze na ten cel pochodziły głównie ze składek od rybaków. Występuje tu całe mnóstwo elementów zdobniczych o rybackim charakterze. Najbardziej okazałym elementem jest ambona w kształcie łodzi płynącej przez rozszalałe fale.

Latarnia Morska pierwsza, została wzniesiona w 1872 roku, w celu uniknięcia wielu katastrof morskich, jednak od 1936 roku nie korzystano z jej możliwości, ponieważ pozbawiona była wszystkich mechanizmów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania. Uległa zniszczeniu na skutek działań wojennych już we wrześniu 1939 roku. Obecna latarnia wybudowana została w 1950 roku i jest najniższą latarnią morską na polskim wybrzeżu, mając zaledwie 13,3 m wysokości. Jest sterowana automatycznie, ma zasięg 10 mil morskich (ok. 18,5 km).

Port Jastarnia wybudowany w latach 1926-1932, na przełomie 2007/2008 został zmodernizowany. W części wschodniej znajduje się ośrodek żeglarstwa i baza płetwonurków, część zachodnia jest wykorzystywana przez kutry rybackie oraz statki żeglugi przybrzeżnej. W czasie sezonu letniego na trasie Gdynia-Jastarnia-Gdynia kursuje tramwaj wodny, który jest atrakcyjną alternatywą na przejazd do Trójmiasta. Z portu można się również wybrać na wycieczkę po zatoce tzw. Pomerankami, starymi tradycyjnymi łodziami kaszubskimi lub kutrami rybackimi.

Schrony bojowe to pozostałość polskich umocnień z 1939 roku, znajdują się na zachód od Jastarni i przecinają półwysep od Zatoki Puckiej po Bałtyk. Ten punkt oporu tworzą 4 ciężkie schrony bojowe: Sokół (na terenie kempingu), Sęp (przy linii kolejowej), Saragossa (w lesie przy wydmie) oraz Sabała (na plaży bałtyckiej).

Ścieżka rowerowa dla turystów lubiących aktywny wypoczynek Gmina Jastarnia oferuje 16 kilometrowy odcinek łączący Juratę z Chałupami. Biegnie ona wzdłuż brzegu Zatoki Puckiej i jest fragmentem ścieżki łączącej Hel ze Swarzewem.

KUŹNICA- STOLICA RYBAKÓW

Nazwa osady "Kussfeld" (Kuźnica) pochodzi od znikomej szerokości Półwyspu Helskiego w jej okolicy. Kuźnica jest położona w największym zamieszkanym skrawku półwyspu, nazwa miejscowości pochodzi właśnie od tego, że niegdyś Bałtyk stykał się z zatoką (pocałunek wód Bałtyku z wodami zatoki). U swych początków Kuźnica była największą wioską rybacką na Półwyspie. Nazywana była "Stolicą Rybaków", gdyż mieszkali tu najlepsi rybacy na Pomorzu. Corocznie w czerwcu zjeżdżają do Kuźnicy rybacy z całego Półwyspu Helskiego aby wspólnie płynąć na łodziową pielgrzymkę do Pucka na odpust rybackich patronów św. Piotra i Pawła, gdzie dziękują za udane połowy i szczęśliwe powroty z morza.

Kościół p.w. Św. Antoniego wzorowany jest na świątyni Swarzewskiej, a jego budowę ukończono w 1933 roku. Skromne wnętrze jest dobrze oświetlone dzięki dużej liczbie witraży. Drewniana ambona, będąca imitacją łodzi rybackiej, przypomina o morskim charakterze parafii. W kruchcie kościoła wmurowano tablicę pamiątkową ku czci ks. Ksawerego Szynalewskiego - pierwszego proboszcza kuźnickiej parafii, zamordowanego w 1939 r. w Piaśnicy.

Kapliczka św. Antoniego zbudowana została przed rokiem 1887, w centrum wioski, i upamiętnia tragiczne dni, kiedy to wieś była zalewana przez morskie fale. Dzwony kapliczki do okresu powojennego przypominały o kataklizmach z lat 1872, 1874, 1899, 1902 oraz 1914 dzwoniąc trzy razy dziennie na Anioł Pański.

Mewia Rewa (a także Rybitwia Mielizna albo *Ryf Mew*) to wąska mielizna długości około dziesięciu kilometrów przecinająca z południa na północ Zatokę Pucką i łącząca Cypel Rewski na południu z Mierzeją Helską na północy. Mielizna ta jest skutkiem nanoszenia piasku przez prąd morski płynący przez zatokę. Na Rybitwii Mieliznie, na głębokości 5 metrów, spoczywa wrak małego polskiego okrętu podwodnego ORP Kujawiak, zatopionego celowo przez Marynarkę Wojenną. Kiosk wraku wystaje ponad powierzchnię wody.

Kapliczka św. Barbary stoi w miejscu, gdzie 29 października 1999 roku spadł wojskowy samolot MIG 21. Figura św. Barbary pochodzi z ołtarza zbudowanego na sopockim hipodromie w związku z wizytą Ojca Świętego Jana Pawła II w czerwcu 1999 roku.

Góra Libek to najwyższa i największa forma wydmowa (ponad 12,5 metra wysokości) w zachodniej części Półwyspu Helskiego. Położona jest w odległości ok. 1 km na wschód od Kuźnicy. Jej nazwa pochodzi od statku "Lubeck", który tu wszedł na mieliznę i zatonął.

CHAŁUPY – WELCOME TO...

Administracyjnie Chałupy należą do gminy Władysławowo, i są pierwszą miejscowością, którą mijamy wjeżdżając na Półwysep Helski. Niegdysiejszy raj dla naturystów obecnie stanowi Mekkę miłośników windsurfingu. Znajduje się tutaj 6 pól namiotowych. Dzięki bezpiecznej, płytkiej Zatoce, na której zawsze wieją wiatry, Chałupy stały się jednym z najlepszych miejsc do uprawiania windsurfingu w Europie. Znaczący temat określa kategorię Chałup jako A0.

„Kaszubskie łodzie pod żaglami” to tradycyjna impreza plenerowa, która rokrocznie odbywa się w drugiej połowie lipca. To impreza promująca kulturę regionu kaszubskiego. Jej głównym elementem są regaty starych łodzi, tzw. pomeranek, prezentacja tutejszego folkloru i pokazy rzemiosła rybackiego. W programie m.in. muzyka regionalna, szanty, konkursy i zwyczaje staro-kaszubskie: zażywanie tabaki, łowienie węgorzy, repasacja sieci.

WŁADYSŁAWOWO – ZAŚLUBINY POLSKI Z MORZEM

Miasto położone jest u nasady Półwyspu Helskiego. Prawa miejskie Władysławowo uzyskało w roku 1963. Jako wioska o nazwie Wielka Wieś funkcjonowało do roku 1953. W latach 20-tych obok istniejącej wsi z inicjatywy gen. Hallera powstało kąpielisko Hallerowo, a tuż przed wojną uruchomiono port rybacki "Władysławowo".

Dom Rybaka jest to najbardziej charakterystyczna budowla we Władysławowie, często mylona z kościołem. Jest on typowym, monumentalnym budynkiem ery socrealizmu, powstałym w 1954 roku. Był budowany jako hotel dla rybaków. Obecnie jest siedzibą władz miejskich. Z wieży Domu Rybaka, będącej niezwykle interesującym punktem widokowym rozpościera się zapierający dech w piersiach widok na panoramę miasta, Zatokę Pucką, Bałtyk, Półwysep Helski oraz Kępę Pucką i Swarzewską.

Muzeum motyli mieści się w wieży widokowej Domu Rybaka. Na wystawie obejrzeć można najcenniejsze, najładniejsze i najciekawsze motyle i owady z całego świata.

Muzeum Hallerówka to drewniany budynek z roku 1922, będący letnią rezydencją gen. Józefa Hallera. Obecnie mieści się tu centrum pamięci Generała Hallera i jego Żołnierzy. Ekspozycja zawiera zdjęcia i pamiątki poświęcone Generałowi i „Błękitnej Armii” oraz historii zaślubin Polski z Morzem.

Centralny Ośrodek Przygotowań Olimpijskich „Cetniewo” to nowoczesny kompleks sportowo-rekreacyjny, położonym w zespole parkowym tuż przy plaży Bałtyku. To miejsce zgrupowań sportowych przed ważnymi imprezami sportowymi - mistrzostwami Europy, czy też Olimpiadami Sportowymi.

Aleja Gwiazd Sportu usytuowana jest nieopodal legendarnego Ośrodka Przygotowań Olimpijskich „Cetniewo” i jest ona jedyną w Polsce. Aleja Gwiazd Sportu, powstała w 2000 roku we Władysławowie i w sposób szczególny honoruje zasłużonych dla sportu, pokazuje i przybliża sylwetki ludzi ciężkiej pracy, talentu i międzynarodowych sukcesów sportowych.

Współczesny Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny jest to świątynia o interesującej bryle i intrygujących witrażach, uchodząca za perłę architektury lat 60 XXw. Prezbiterium kościoła to neogotycka kaplica z lat trzydziestych, później włączona do nowobudowanego kościoła. Co roku odbywają się tutaj Letnie Koncerty Organowe, w których udział biorą wybitni soliści z kraju i zagranicy.

JASTRZĘBIA GÓRA – GWIAZDA PÓŁNOCY

Jastrzębia Góra to znane kąpielisko, na terenie którego znajduje się najdalej na północ wysunięte miejsce Polski, zwane „Gwiazdą Północy”. Jastrzębia Góra położona jest na 33 metrowym klifowym brzegu i wchodzi w skład Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Lisi Jar stanowi część Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Jest to wąwóz, który ciągnie się wąskim pasem do wybrzeża Bałtyku, osiągając głębokość nawet do 50 m. Zbocza wąwozu porastają stuletnie buki, tworzące mikroklimat okolicy. Niegdyś wąwóz ten miał ok. 10 km długości, jednak niszczycielskie działanie morza sprawiło, że dziś ma tylko 350 m.

Przylądek Rozewie położony jest ok. 0,5 km na wschód od Lisiego Jaru. W 1821 r. wzniesiono tu latarnię morską. W 1978 r. wieżę latarni podwyższono o 8 m, gdyż zaczęły przysłaniać ją drzewa, równocześnie zainstalowano nowoczesne urządzenia świetlne. Po modernizacji wysokość latarni rozewskiej wynosi 35 m., a zasięg światła 33Mm (ok. 61 km). Klif rozewski i porastający go bukowy las objęty jest ochroną w rezerwacie „Przylądek Rozewie”.

Serdecznie zapraszamy!